

Motion till riksdagen 2023/24:2886

av Jonny Cato m.fl. (C)

med anledning av prop. 2023/24:128 En arbetslöshetsförsäkring baserad på inkomster

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föreslagna takbelopp för arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En bärande del av en liberal ekonomisk politik är att det ska löna sig att arbeta. Den höga inflationen innebär att riksnormen i försörjningsstödet, garantipensionen och ett antal andra stöd har räknats upp kraftigt, i nominella termer. Ökningarna har varit klart större än löneökningarna. Det innebär att det i dag lönar sig sämre, inom vissa trygghetssystem, att gå från bidrag till arbete. Regeringen har samtidigt permanentat de högre nivåer inom arbetslöshetsförsäkringen som tillkom under pandemin, samtidigt som man höjt arbetsgivaravgifterna kraftigt. Detta är inte en rimlig prioritering. Centerpartiet står bakom att det grundläggande ekonomiska skyddsnätet är prisindexerat. Men i tider av hög inflation ökar behovet av åtgärder som säkerställer att inte arbetslinjen undergrävs.

I föreliggande proposition har regeringen presenterat förslag för en ny arbetslöshetsförsäkring, baserad på en utredning som Centerpartiet var med om att tillsätta. Den nya arbetslöshetsförsäkringen kommer genom utredningens förslag att moderniseras på flera viktiga punkter, inte minst genom att på ett mer flexibelt sätt baseras på faktiskt inkomst. Dessutom kommer den, som Centerpartiet drev fram, trappas av något snabbare än tidigare, samtidigt som den är mer generös inledningsvis, en riktig omställningsförsäkring.

Men genom att permanenta de höga tak i arbetslöshetsförsäkringen som tillfälligt fanns under pandemin har regeringen gått på tvären mot vad arbetslinjen borde

innebära. Med tanke på att de som omfattas av arbetslöshetsförsäkringen har goda möjligheter att få ett nytt jobb, jämfört med andra grupper, så är det en märklig prioritering, som är kostsam i form av både högre arbetslöshet och utrymme i budgeten. Regeringen bedömde själv, i budgetpropositionen för år 2023, effekten av sin politik som följer:

”De bedömningsbara reformer i denna proposition som föreslås och aviseras för att genomföras 2023 bedöms emellertid på lång sikt minska sysselsättningen och antalet arbetade timmar, samtidigt som arbetslösheten ökar. Detta är en följd av att de negativa effekterna för sysselsättningen och arbetslösheten av att bibehålla dagens nivå på arbetslöshetsersättningen bedöms vara större än de samlade positiva effekterna av övriga reformer.”

Konjunkturinstitutet konstaterar följande:

”Höjningen av taket och grundnivån i arbetslöshetsersättningen gör att det ekonomiska utbytet av att vara arbetslös jämfört med att arbeta ökar, vilket i sin tur bedöms leda till en ökad arbetslöshet och minskad sysselsättning på sikt.”

Inga åtgärder har genomförts av regeringen därefter för att motverka dessa effekter, och utifrån innehållet i propositionen kommer de höga beloppen inte att justeras nu heller.

Centerpartiet anser istället att ersättningsnivåerna utifrån dagens system bör reformeras i enlighet med följande förslag till modell (exempel):

Period	Ersättningsgrad	Tak	Golv	Lönetak
0–100	80 %	1 090	500	30 000
101–200	70 %	950	440	29 857
201–300	65 %	890	410	30 123
301–800	60 %	820	380	30 067

Med Centerpartiets förslag kombineras ett fortsatt relativt högt lönetak med en förhållandevis snabb och symmetrisk avtrappning. Det införs också en bortre tidsgräns för aktivitetsstöd på tre år. Arbetslöshetsförsäkringen blir på detta sätt en trygg omställningsförsäkring som bidrar till såväl trygghet som minskad arbetslöshet.

Jonny Cato (C)

Emelie Nyman (C)

Helena Vilhelmsson (C)